

Domov>Vaše pravice>Žrtve kaznivih dejanj>Odškodnina>Uveljavljanje odškodnine zoper storilca kaznivega dejanja
Uveljavljanje odškodnine zoper storilca kaznivega dejanja

Madžarska

Kako lahko uveljavljam odškodnino ali druga pravna sredstva/nadomestila zoper storilca kaznivega dejanja v sodnem postopku (kazenski postopek) in na koga moram nasloviti ta zahtevek?

V okviru kazenskega postopka lahko žrtev uveljavlja premoženjskopravni zahtevek za škodo ali izgubo zaradi kaznivega dejanja predvsem med sodnim postopkom po vložitvi obtožnice; tak zahtevek se lahko nanaša na povrnitev škode, vrnitev stvari ali plačilo denarnih zneskov. Žrtev lahko tak zahtevek na prvostopenjskem sodišču vložijo najpozneje v fazi postopka, v kateri je lahko prvič navzoča; sodišče žrtev uradno obvesti o takih fazah postopka. Če žrtev tega ne stori, se pozneje ne sprejme nobena utemeljitev, zakaj tega ni storila.

V zakonodaji so določeni in predpisani formalni elementi premoženjskopravnega zahtevka. V njem morajo biti navedeni obdolženec, proti kateremu žrtev vloga premoženjskopravni zahtevek, izrecna zahteva, naj sodišče izreče sodbo, zlasti o zahtevanem znesku ali količini, pravica, na kateri temelji premoženjskopravni zahtevek, dejstva v podporo uveljavljani pravici in zahtevi za izrek sodbe ter metoda in kraj izvršitve, če sodišče odloča o vsebini premoženjskopravnega zahtevka.

Poleg tega lahko žrtev izrazi, da namerava vložiti premoženjskopravni zahtevek, tudi pred vložitvijo obtožnice, torej pred kazenskim postopkom na sodišču.

Če je vložena obtožnica, državno tožilstvo posreduje izjavo žrtve sodišču.

Sodišče odloči o vsebini navedenega premoženjskopravnega zahtevka v kazenskem postopku ali, če to ni mogoče iz razlogov, ki jih opredeljuje zakonodaja, napoti na reševanje premoženjskopravnih zahtevkov na drug zakonit način, kar povzroči, da se zahtevek ne more uveljavljati v kazenskem postopku.

V kateri fazi kazenskega postopka moram predložiti zahtevek?

Premoženjskopravni zahtevek se lahko vložijo po vložitvi obtožnice, vendar se lahko namen o vložitvi zahtevka izrazi tudi pred vložitvijo obtožnice med preiskavo.

Kaj lahko zahtevam v zahtevku in kaj moram navesti (skupni znesek in/ali posamezne izgube, izgubljeni dobiček in obresti)?

Zakonik o kazenskem postopku podrobno opredeljuje bistvene elemente premoženjskopravnega zahtevka in ne določa nobenih posebnih formalnih zahtev. Vsebinska premoženjskopravnega zahtevka se lahko nanaša na povrnitev škode, vrnitev stvari ali plačilo denarnih zneskov. V premoženjskopravnem zahtevku mora biti naveden obdolženec, zoper katerega se uveljavlja zahtevek, in vanj mora biti vključena izrecna zahteva, da sodišče izreče sodbo. V zahtevku je treba navesti zahtevani znesek ali količino. S takim zahtevkom se lahko zahteva tudi odškodnina v okviru civilnega prava za škodo, ki jo je oškodovanec utrpel neposredno zaradi kaznivega dejanja. Poleg zmanjšanja vrednosti premoženja lahko to vključuje izgubo prihodka in obresti na zahtevo za odškodnino. Poleg tega mora premoženjskopravni zahtevek vključevati pravico, ki jo uveljavlja oškodovanec, in utemeljitev zahtevka.

Če premoženjskopravni zahtevek ne vključuje treh navedenih najpomembnejših elementov, potrebnih za odločitev (navedba obdolženca, izrecna zahteva in pravica, ki se uveljavlja), sodišče ob ugotovitvi teh pomanjkljivosti napoti na reševanje zahtevka na drug zakonit način.

Enake posledice istočasno povzroči tudi neobstoje drugih elementov premoženjskopravnega zahtevka (dejstva v podporo zahtevku in uveljavljani pravici, navedba metode in kraja plačila), pri čemer je razlika v tem, da sodišče izda napotitev šele v končni odločbi in ne ob ugotovitvi pomanjkljivosti.

Ali obstaja poseben obrazec za takšne zahtevke?

Zakonodaja ne določa obrazca za takšne zahtevke.

S katerimi dokazi moram podpreti svoj zahtevek?

Zakonodaja ne določa, s katerimi dokazi je treba podpreti zahtevek. Kadar sodišče obravnava in izvršuje premoženjskopravni zahtevek, se spis zadeve upošteva po uradni dolžnosti, ne glede na to, ali je dokaze predložil oškodovanec ali so bili pridobljeni iz drugega vira. Dokazna moč dokazov ni določena z zakonodajo; v kazenskem postopku se lahko prosto uporabi kateri koli dokaz, določen v zakonodaji.

V zakonodaji torej ni določeno, s katerimi dokazi je treba podpreti premoženjskopravni zahtevek, določena je le obvezna predložitev dejstev v podporo takemu zahtevku.

Ali moram v zvezi z zahtevkom plačati sodne takse ali druge stroške?

Če oškodovanec uveljavlja premoženjskopravni zahtevek med kazenskim postopkom, je treba na tej podlagi plačati samo takso za zahtevek in pritožbo. Vendar ima v takih primerih žrtev pravico, da se stroški plačajo iz državnih sredstev, s čimer je oproščena predplačila takse.

Taksa se praviloma izračuna na podlagi vrednosti predmeta premoženjskopravnega zahtevka ob začetku postopka. Taksa znaša 6 % osnove za izračun, vendar najmanj 15 000 HUF in največ 1 500 000 HUF.

Ali lahko pred in/ali med postopkom dobim pravno pomoč? Ali lahko dobim pravno pomoč, če ne živim v državi, v kateri poteka postopek?

Žrtev ima pravico, da jo sodišče, državno tožilstvo in preiskovalni organ obvestijo o njenih pravicah in obveznostih. Če je poleg tega potrebno svetovanje specializiranega odvetnika za pravno pomoč ali je treba za začetek postopka za povračilo škode zaradi kaznivega dejanja ali kršitve pravic ali interesov zaradi kaznivega dejanja sestaviti vlogo (predlog, zahtevek, poročilo, predlog za pregon itd.), država na zahtevo zagotovi odvetnika za pravno pomoč ali pravne storitve. Stroške takih storitev namesto žrtve nosi država, če mesečni neto razpoložljivi dohodek žrtve ne presega minimalne pokojnine in žrtev nima sredstev ali bi bila uporaba takih sredstev nesorazmerna glede na koristi, ki bi jih lahko pridobila s pravnimi storitvami. Pravice žrtve niso odvisne od državljanstva ali prebivališča.

V katerih primerih bi kazensko sodišče zavrglo ali zavrnilo odločanje o mojem zahtevku proti storilcu kaznivega dejanja?

Sodišče v primerih, določenih v zakonodaji, kot so navedeni v nadaljevanju, zavrne odločanje o uveljavljanju premoženjskopravnega zahtevka v kazenskem postopku ter napoti na reševanje premoženjskopravnega zahtevka na drug način. V takih primerih zahtevka žrtve ni mogoče uveljavljati v kazenskem postopku, temveč samo v civilnem postopku. Sodišče napoti na reševanje premoženjskopravnega zahtevka na drug zakonit način v primerih, ko odgovornost obdolženca v skladu s kazenskim pravom ali za manjše prekrške ni bila dokazana, ker je bil postopek ustavljen ali je bil obdolženec oproščen. Enako se zgodi, če je uveljavljanje premoženjskopravnega zahtevka izključeno z zakonodajo ali je bil zahtevek vложен prepozno. Če je bilo storjeno posebno kaznivo dejanje zoper premoženje proti nepremičnini in je žrtev kot začasni ukrep zahtevala tudi izpraznitev nepremičnine, o sočasno vloženi premoženjskopravnem zahtevku ni mogoče odločati v kazenskem postopku. Premoženjskopravnega zahtevka prav tako ni mogoče uveljavljati v kazenskem postopku, če za to obstajajo procesnopravne ovire. Taka ovira se lahko pojavi, če žrtev vložijo predlog za izločitev sodnika ali sodišča na podlagi razlogov, ki so določeni v zakonu o civilnem postopku, niso pa navedeni v zakonu o kazenskem postopku. Enako velja, če so v drugi tožbi na podlagi istih dejstev in

razlogov začele učinkovati pravne posledice vložitve tožbe ali če je bila izdana pravnomočna sodba ali če žrtev ali obdolženec nima pravne sposobnosti biti stranka v civilnem postopku. Premoženjskopравnih zahtevkov, ki jih ni mogoče uveljavljati pred sodiščem, ni mogoče uveljavljati niti v kazenskem postopku. Če oseba, ki uveljavlja premoženjskopравni zahtevek, ni žrtev v skladu s kazenskim procesnim pravom, ne more uveljavljati svojega zahtevka v kazenskem postopku. V kazenskem postopku prav tako ni mogoče odločati o sporazumu, ki sta ga žrtev in obdolženec sklenila v civilnem postopku. Poleg tega ni mogoče odločati o vsebini premoženjskopравnega zahtevka, če bi to znatno podaljšalo kazenski postopek ali če je to izključeno zaradi katere koli druge okoliščine. O premoženjskopравnem zahtevku, ki ne izpolnjuje zahtev, ni mogoče odločati v kazenskem postopku, zato sodišče napoti na reševanje takih premoženjskopравnih zahtevkov na drug zakonit način.

Ali lahko zoper tako odločbo vložim pritožbo ali druga pravna sredstva?

Zoper napotitev na reševanje premoženjskopравnega zahtevka na drug zakonit način ni pritožbe.

Izpolnitev premoženjskopравnega zahtevka v kazenskem postopku se lahko omogoči s številnimi drugimi načini zagotavljanja odškodnine. Njihova skupna značilnost je, da v takih primerih ne pride do uveljavljanja zahtevka žrtve v skladu s civilnim pravom, temveč lahko tožilstvo v nekaterih primerih odredi, da obdolženec izpolni premoženjskopравni zahtevek, če ta v to privoli in bi taka izpolnitev lahko privedla do milejše kazni ali ustavitve kazenskega postopka. Vsi taki ukrepi spadajo v okvir diskrecijske pravice državnega tožilstva, vendar ima žrtev pravico predlagati sprejetje takih odločitev. Te vključujejo prekinitev postopka za izvedbo mediacije, pogojni odlog pregona s strani tožilca ter sporazum ali poravnavo med obdolžencem in državnim tožilstvom. To ne pomeni, da lahko zato žrtev uveljavlja svoj zahtevek z neposredno državno prisilo, vendar ima lahko obdolženec precej večjo spodbudo za prostovoljno izpolnitev zahtevka žrtve.

Če mi sodišče dodeli odškodnino, kako lahko zagotovim izvršitev sodne odločbe zoper storilca kaznivega dejanja in kakšno pomoč lahko dobim pri tem?

Za zagotovitev uveljavljanja premoženjskopравnega zahtevka lahko žrtev vloži predlog za odreditev preventivnega zasega premoženja ali sredstev obdolženca, ki jih ta dolguje žrtvi, že preden se odloča o premoženjskopравnem zahtevku v kazenskem postopku. To je mogoče že pred vložitvijo obtožnice, če je žrtev izjavila, da namerava uveljavljati premoženjskopравni zahtevek, in ta izjava vsebuje formalne elemente premoženjskopравnega zahtevka. V takih primerih lahko preventivni zaseg odredi sodišče, v primerih, ko so zamude nesprejemljive, pa, začasno, državno tožilstvo ali preiskovalni organ. Sodišče na zahtevo žrtve, ki predlaga izvršbo, izda nalog za izvršbo potem, ko je bilo premoženjskopравnemu zahtevku ugodeno s pravnomočno odločbo. Če za izpolnitev zahtevka še ni mogoče izdati naloga za izvršbo, žrtev, ki je predlagala izvršbo pa meni, da obstaja tveganje, da zahtevek pozneje ne bo izvršen, lahko sodišče na predlog žrtve kot preventivni ukrep zavaruje zahtevana finančna sredstva ali zaseže konkretne predmete.

Zadnja posodobitev: 11/03/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.